

Proa

A painting of a woman's profile in shades of blue and white, looking to the right. An orange bird is perched on her shoulder, and a long, flowing orange ribbon or streamer extends from the bird, swirling around her neck and shoulder. The background is a solid blue color.

CARLOTA GURT
Biografia del foc

CARLOTA GURT

BIOGRAFIA DEL FOC

Proa

Proa
A Tot Vent

Primera edició: setembre del 2023

© Carlota Gurt Daví, 2023
Drets d'edició negociats a través d'Asterisc Agents

Drets exclusius d'aquesta edició:
Raval Edicions SLU, Proa
Diagonal, 662-664
08034 Barcelona
www.proa.cat

Aquest recull de contes ha comptat amb el suport
del Departament de Cultura

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Aquesta obra ha comptat amb el suport de les Beques d'Esriptura
Montserrat Roig del programa Barcelona Ciutat de la Literatura de
l'Ajuntament de Barcelona

Ajuntament de
Barcelona

BARCELONA
CULTURA

ISBN: 978-84-19657-29-9
Dipòsit legal: B. 12.855-2023
Composició: La letra S.L.

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor.
La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè
sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries.
En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement.
A Grup62 agraiem que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores
i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.
Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu
fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO
a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

TAULA

Dinosaures	13
<i>Divorce is ok meme</i>	31
Els meus tancs	49
Hokkaido	63
La sang degota	71
Prohibit especular	83
Encara queda oxigen	95
Tectònica de plaques	111
Amor	127
Un peu és un peu és un peu	135
Els esguerrats	151
La màquina immensa	169
I molt rarament, la mort	187
Bales de palla	205
<i>Agraïments</i>	217

DINOSAURES

Fa poc que es coneixen —setmanes, uns mesos— però han llogat un cotxe i diuen que se'n van a l'Empordà. Sembla fàcil. Autopista, la pausa a les garites de peatge tarongíssimes —el temps just de ficar la llengua entre els llavis de l'altre i tornar a arrencar—, carreteres, la plana espaterrant de tan verda, el blau escàs i dolorós que s'entreveurà entre els grisos del mostrarri de núvols que s'hi escampen. És hivern i la llum és més blanca.

Al final del trajecte, una casa o un mas, potser unes golfes, les parets seran de pedra, això segur, i a dins, una llar de foc negrosa els esperarà amb ganes de cremar-ho tot. Ella, que és química, sap que una acumulació excessiva de sutge pot provocar un incendi.

Però encara són en un túnel, el més llarg de les rondes. Hi ha trànsit. És l'últim dia de l'any i tothom, alliberat per tres o quatre dies del jou de la feina, s'afanya a fugir de la ciutat, de la mateixa manera que els gossos s'esbraven corrent per un prat els deu minuts que l'amo els deslliga.

cap a la paret del davant. Pàdel aviari. Enganxats al sostre, tot d'extractors tubulars rugeixen, les paletes giren i giren. Turbines que xuclen l'aire viciat del túnel; l'aire i tot el que se'ls posi al davant. Ai, si el pit-roig... xac-xac-xac, mandonguilles d'ocell miop. I si no són les turbines, el diòxid de nitrogen el pelarà.

—Pobret, no sap com sortir d'aquí —diu ell.

—Si ha sabut entrar, ja sabrà sortir.

—Hmmm... No sé, de petit em vaig perdre al Museu de la Ciència i no hauria trobat la sortida ni que em matessin.

—Ahà —fa ella mentre continua acariciant-li el genoll en cercles, una bola endevinatòria feta de carn en lloc de cristall; la cua no avança—. ¿I com és que et vas perdre?

—Vam anar a veure una exposició. Dinosaurès. Jo badava, clar: fèmurs de dos metres, mandíbules de Rex, i els pares prou feina tenien a controlar les bessones.

—¿Són més petites que tu?

—Sí, i eren tremendes. Quan em vaig adonar que no veia els pares, em vaig quedar clavat a lloc. La mare sempre m'ho deia: «Si un dia et perds, no et moguis de lloc». Com si ella ja hagués sabut que em perdria. Vaig pensar que potser era una de les proves. De petit em creia que el món era una pantomima que havien muntat només per a mi per posar-me a prova, que un ésser superior m'observava i que quan ho hagués fet tot bé em deixarien passar de pantalla, saps?

—Deliris narcisistes des de la infantesa, interessant —diu amb to de diagnòstic, fingint que en pren nota al palmell de la mà amb un bolígraf invisible. Li plantifica un petó sonor, smuac—. T'he de dir una cosa —afegeix seriosa.

Ell es posa alerta:

—Què? Digues.

—Jo també soc una prova. M'ha enviat Déu per veure que passa si em fas l'amor a totes hores.

—Burra. —I riuen—. El cas: que no em vaig moure ni un mil·límetre. Tenia al davant un plafó amb textos i tot d'aus dibuixades, i una de les frases se'm va quedar gravada, la devia llegir cent cops mentre esperava que em trobessin: «Actualment, hi ha unes deu mil espècies vivents de dinosaures, conegudes com ocells». A l'altra banda de la paret de vidre passaven volant els coloms, i a l'esquerra tenia les dents d'una mandíbula terrorífica, i pensava en les gavines que vèiem a l'estiu, que tenien una taca vermella al bec, com de sang, gavines carnívores. Gavinosaires. Em vaig cagar de por i just quan la mare em va...

—Mira, per fi, ja tirem! —exclama ella mentre posa primera i arrenca—. ¿I el pit-roig?

Tots dos el busquen.

—Tu concentra't en el carril, que encara ens encastarem al de davant.

Al cap d'uns metres:

—Allà!

El pit-roig continua volant de banda a banda.

Avancen una ambulància fosforescent mentre el personal sanitari en tanca les portes del darrere. Al costat, el camió de bombers i un Corsa carbonitzat.

—¿Creus que nevarà, avui?

—Bah, segur que no, sempre que ho diuen acaba sent una decepció. Però estaria bé, eh, que nevés i nosaltres torrant-nos davant de la llar de foc.

—Posa la ràdio, a veure què diuen.

I sense adonar-se'n, esperant la previsió meteorològica, entre notícies polítiques i altres aberracions, ja han arribat a l'autopista. La calçada discorre suauement entre les fàbriques de la perifèria, llisquen per l'aorta del país. Cotxes circulant com glòbuls vermells, nusos viaris que ni invocant la Trinitat són capaços d'evitar les embòlies diàries, la vàlvula mitral dels peatges. El sistema cardiovascular d'una civilització anèmica.

Sobre els seus caps, una bandada de petits dinosaures fuig cap a climes més temperats. Ves no els sorprengui la nevada. ¿A quina temperatura es congela un animal?, es pregunta ell. Una bossa d'aire àrtic empesa per vents huracanats podria irrompre de sobte i fer baixar en picat les temperatures, provocar un descens de deu o quinze graus en qüestió de minuts. Tot de dinosaures congelats caurien del cel. Com pollastres a l'ast, però a l'inrevés. Senyals apocalíptics.

A la ràdio diuen que el front fred portarà nevades a tot el país —pots comptar!— i parlen del temporal

com si fos una persona. L'Innocenci. Mira que posar-li nom de papa, ha dit ell. I ella:

—Sort que tindrem la llar de foc.

Són les dues tocadés. Comptaven de dinar al poble, però amb l'embús se'ls ha desmuntat una mica el pla. Ell li proposa de parar.

—¿No vols arribar a lloc?

Ell insisteix, se'ls farà tard i potser trobaran tancat.

—¿Vols dir? No seran ni dos de quatre.

—És que tinc gana —li confessa.

—¿No deus ser com les criatures de pit, que es posen de mala lluna quan no mengen?

Sí, quan té gana, es posa de mal humor. *Hangry*, en diuen els anglesos; ho sap, i per això sempre té preparada l'explicació científica sobre la baixada de glucosa en sang i les hormones:

—¿Saps què són els neuropèptids?

Quina pregunta de fer-li a una llicenciada en química.

I no, no neva. De moment.

Tot i el menú ràpid a l'àrea de servei, ja se'ls han fet les quatre quan pugem al cotxe. Ja condueixo jo, diu ell. Fan cara de felicitat endormiscada.

—Ara et menjaria el cony.

—I jo et deixaria fer-ho.

Es fan un petó i arrenquen.

A la garita de peatge se'ls acosta algú. Trenta o

trenta-cinc, prima, gorro verd botella amb borla, jaqueta de pell i una motxilla cara.

Ella abaixa la finestra. La desconeguda somriu; els ullals encavalcats li donen un aire sexi, una mica vampíric. Somriu tant que sembla que vulgui presumir de dentadura.

—Perdoneu. M'he quedat tirada. Vaig cap a l'Empordà. ¿Que em podríeu portar?

Ah, era per això que somreia tant.

Els dos es miren. Posem-los noms, que ara que seran tres no volem confusions: la Merla i el Bruel es miren. Però fa tan poc que van junts que encara no en saben gaire, de parlar-se amb els ulls. A ella li sembla que els d'ell diuen que sí. A ell li sembla que els d'ella diuen que sí. Balbuceigs, celles que pugen i baixen, somriures. I la Cornella se'ls asseu al darrere.

—¿On vas, ben bé? —pregunta ell.

I resulta que va al Baix, no a l'Alt com ells.

—¿Et va bé si et deixem a la sortida 6? —diu la Merla.

—Cruaaac-cruaaac —respon la Cornella.

—I tant! Podem anar per Torroella i deixar-te al poble, tampoc faríem tanta volta, oi? —proposa el Bruel.

—Suposo que sí —diu la Merla, i es gira per mirar-se la passatgera amb més deteniment—. Escolta, perdona que t'ho pregunti, però ¿com t'has quedat tirada aquí al mig? Fer autoestop a l'autopista està prohibit, i clar...

—¿Qui ha fet autoestop? ¿Que heu vist cap dit, cap cartell? Hem parlat i ens hem entès, ¿això és fer autoestop?

—Bé, ja saps què vull dir...

—Suposo que sí —repeteix la Cornella amb el seu somriure. Ves si serà un lloro i no una cornella.

—Així, com...? —insisteix la Merla.

—M'he barallat amb... aquell. I he baixat del cotxe. De vegades se m'escapa la vena teatral.

—Ah, ¿que ets actriu? —s'hi fica ell.

—Ui, no, no. Només soc la dramaturga de la meua vida. Amb això ja tinc prou feina: una estrena cada dia. Ja saps. I vosaltres, ¿on aneu?

I li parlen de la casa amb llar de foc, de sortir de la ciutat, algú diu una frase poc original criticant les festes de Cap d'Any, i la Cornella somriu tant que les galtes estan a punt d'estripar-se-li.

—¿I ara quins plans tens? Mal dia per empenyar-se amb el nòvio... —diu la Merla, que continua tombada per estudiar-la.

—Jo no he dit res de nòvio. Ni nòvio ni autoestop. Sobreinterpretes les coses.

—Potser sí —i es gira cap endavant.

—Ens vam enrotllar fa quatre dies. I ara, a mig embús, em surt amb que si vols dir això d'anar a passar el Cap d'Any a casa d'aquests amics teus. ¿Tu creus? Ara? Haver-ho dit abans, imbècil.

Després, es queden tots tres callats. A fora, el riu d'asfalt s'obre pas per camps i arbredes pelades, entre

el brançam s'insinuen turons llunyans. És un paisatge sobri i descolorit que frega la desolació de l'estepa russa. El cel, ara ja d'un gris sospitosament niví, s'aguanta immòbil a sobre els seus caps, amenaçant d'abatre's sobre la terra, a punt per abocar-se en qual-sevol moment. A dins del cotxe, només el motor i la remor contínua dels pneumàtics erosionant-se.

Ara podrien punxar. Començaria a nevar a dojo, amb uns flocs grossos, escates de cel que de seguida inutilitzarien la calçada. S'aturarien al voral amb quatre intermitents i es quedarien atrapats a l'autopista. Haurien de passar la darrera nit de l'any amb la desconeguda, omplint silencis de banalitat i aguantant el seu somriure i les seves impertinències ocasionals. Tindriem bones escenes de tensió. Es menjarien l'ibèric que duen al maleter i es beurien el cava a temperatura ambient; l'alcohol podria propiciar alguna revelació imprevista o un rampell de ràbia sense control. I potser la Merla, de matinada o l'endemà, un cop els haguessin rescatat, li retrauria a ell que hagués accedit a portar la desconeguda, i ell diria: Però si vas ser tu!

La veritat és que cap dels dos no sap ben bé per què l'han agafat. En realitat, la culpa de tot la tindrien l'embús de la ronda i els neuropèptids, que els van desbaratar els plans. Potser seria el primer malentès, el primer punt de gir d'una història d'amor que acaba de començar i ja fracassa. Val més així, però. Val més fracassar al cap de pocs mesos que no estar-se quinze anys fracassant a càmera lenta. I llavors tindriem un

conte sobre la fragilitat de l' enamorament. Hi podríem posar una imatge de llars de foc colgades de neu. I hauríem de fer alguna cosa amb els ocellets, clar. Matar-ne un potser. Això sempre fa efecte: matar animals. Mira Txékhov.

Però si aquest fos el final, la història seria una altra i, a més, seria falsa, perquè l' enamorament no en té res, de fràgil. Calen tones de dinamita per carregar-se'l.

El cas és que els tenim tots tres dins del cotxe, muts des de fa estona. Observen una bandada d'ocells que forma dibuixos a l'aire.

—Estornells —diu ell per fi.

—També podrien ser tords —objecta la desconeguda.

—Potser sí —diu la Merla.

—Quan va passar lo de Txernòbil van prohibir caçar i menjar tords. Aquests venen d'allà. O de la tundra siberiana. Tords amb salsa de magranes agres, es veu que són boníssims.

—Ah, que interessant —diu ell.

I la Merla salta:

—¿Heu sentit a parlar dels hortolans? —I sense esperar resposta, continua—: Diu que són exquisits. A França han prohibit caçar-ne, però Mitterrand...

—Quin malparit. ¿Sabeu què els fan per engreixar-los? —la talla la desconeguda—. Els arrenquen els ulls perquè no puguin saber si és de dia o de nit i mengin sense interrupció.

Ho ha dit somrient; potser, mirant-se'ls, pensa que enamorar-se és això, una cosa que et deixa cec i t'empeny a devorar sense interrupció. Fins que et pelen i et foten en una cassoleta amb armanyac.

I el silenci es torna a instal·lar dins del cotxe com una capa de neu. Els segons, flocs de temps que cauen lleugers, gelats, catastròfics.

Fins que s'aturen a la gasolinera, just després de Torroella. El Bruel entra a pagar abans d'omplir.

—No fa gaire que aneu junts, oi? —és la Cornella.

—Piiiiii-piu-piiuuuu.

—Sí, se us nota. Però ell...

—...

—...

—¿Ell què? —insisteix la Merla.

—Res, res, deixa-ho estar, coses meves. Quins cabells més negres que tens, quina enveja, jo sempre he tingut aquest castany sense personalitat —i amb un gest despectiu s'agafa un ble de cabells que li penja sobre les espatlles.

—Això va com va, no et queixis, que tu tens uns ulls verds preciosos. ¿Però què volies dir, abans?

—Res, dona, res. —El Bruel surt de la botiga guardant-se la cartera i comença a omplir el dipòsit—. Però ¿et puc fer una pregunta?

—Sí, esclar.

—No t'incomodis, eh, és pura curiositat.

—Que sí, va, dispara.

El Bruel penja la mànega al sortidor.

—Ai, és que no sé... —es fa pregar la Cornella.

—Vaaa.

—...

—Digues, cony —s'impacienta la Merla.

—També t'agraden les dones, oi?

La Merla fa cara de sorpresa. Fa cara d'haver mossegat un pastís de maduixa que resulta que té gust de remolatxa. La Merla odia la remolatxa. I ara no la pot escopir.

—¿Però què...? Tu...

El Bruel obre la porta.

—Fot un fred que pela, nenes.

—Jo per aquí no veig cap nena —fa la desconeguda amb la seva eterna ganyota somrient.

—Va, seu i marxem d'aquí, nen —el burxa la Merla, i li faria un petó, però davant de l'altra no gosa, no li deu agradar la idea que algú els observi mentre es besen.

Al cap de poc entren al poble, ella els va indicant. Dreta-esquerra-esquerra, obre't que és un revolt molt tancat, jacasihisom. Des de la carretera semblava un poble petit, un esquitx amb quatre casetes polides, però un cop a dins passen carrers i carrerons, i ara una urbanització sobre un turó, i un bosc de cases de pedra, una placeta amb unes grades d'obra. Les xemeneies escupen fum i per les ranures de ventilació els entra la sentor de llenya cremada. Ja no els falta gaire per

arribar a la seva llar de foc. Refilen només d'imaginar-s'ho. Encara que ella, de fons, sempre pensa si els propietaris la deuen haver fet netejar; no és fàcil trobar bons escura-xemeneies. El seu cervell científic no pot abandonar la hipòtesi tràgica del sutge incendiandant-se. Li ve al cap la història d'aquella colla d'adolescents que es van morir tots per culpa d'unes estufes de butà. Que trist.

La Cornella, que jahisom. Però no. No hi són. ¿Els fot el pèl o què? A la Merla de cop li fa l'efecte que tornen a passar una casa que ja havien passat fa estona. Bé, aquí totes les cases s'assemblen. S'assemblen, però no tant. O sí. Li està venint pixera. Tot són tombes i gires i jarríbems, mentre parlen de la neu, que continua sense caure:

—Era el dia de Carnaval —diu la desconeguda, que ja no és cap desconeguda.

—El 83! —exclama ell.

—Però ¿quants anys em poses, tu? Que jo al 83 no havia ni nascut, xaval. Recordo la imatge com en una pel·lícula de grillats de Fellini: tot de nens disfressats d'indis i pallassos, aquella bleada que anava de princesa i el desgraciat a qui havien vestit de pastanaga, tots desfilant per les voreres blanques de la ciutat en una processó de nans dementats. Aquí, a l'esquerra. Dins del meu cap ho veig en silenci, encara que segur que devíem xisclar d'emoció, clar, però en el meu record, hi ha un silenci total, i els moviments no són del tot fluids, és un record gravat en súper-8. Ara sí que ja

arribem. Jo anava de pierrot dels collons. Li havia dit a ma mare que volia anar d'arlequí, i com que no va trobar cap disfressa d'arlequí, va la dona i m'encasqueta el de pierrot. Això és com dir que vols anar de putot i que t'encolomin un hàbit de monja. Allà davant, aquella llum —diu per fi.

—¿Que puc entrar a fer un riu? —suplica la Merla.

—Esclar! Quina pregunta! Com si us voleu quedar a passar la nit. Voleu? Tenen llar de foc.

La Merla declina la invitació amb timidesa, potser amb massa timidesa. ¿Per què?, deu voler saber ell, que s'afanya a respondre:

—No, no, que aquesta nit volem estar sols, em sembla. Però moltes gràcies per l'oferiment.

Les dues entren a la casa, una casa de pedra com tantes altres, un mas petit amb la façana repicada. Al cap de poc en surt la quasidesconeguda sola:

—No sé com us podré agrair aquest favor. Moltes gràcies —li diu al Bruel posant-li una mà a l'espatlla.

—Potser dins del teu cap ens recordaràs muts i serà un favor en súper-8.

I tots dos riuen.

—No crec que oblidi mai aquesta veu tan maca que tens —gralla la Cornella.

—Ah... —ell no sap què dir.

—Doncs res, jo em quedo aquí, i vosaltres, au, cap a la llar de foc. —I li pica l'ullet—. Ai, quan t'enamores, eh... Quines coses...

I en un rampell, ell treu el telèfon:

—Et faig una perduda perquè tinguis el nostre número, jo què sé, per si has de tornar a Barcelona o el que sigui.

La Merla arriba del lavabo, fregant-se les mans. S'acomiaden, es fan dos petons, els llavis de la Cornella freguen la comissura dels llavis d'ella. Error de càlcul o desviació deliberada. La Merla clava els ulls a terra, però tot són somriures. Adeu-adeu, i la mà per la finestra també fent adeu.

—¿I ara com cony se surt d'aquí? —diu el Bruel.

I ella obre el navegador. Destinació: llar de foc. Però el mòbil no té cobertura. La icona de cerca gira-volta i no s'atura.

—Ens hem ben embolicat portant-la fins a aquest cul de món. Mira quina hora és ja —rondina ella—. Però bah. Tenim el sopar. I el foc. I et tinc a tu. —A fora comença a fosquejar—. Para.

—¿Que pari? —fa ell, incrèdul.

—Para.

—¿Aquí al mig? Com vols que...

—¿Però qui vols que passi per aquí? Para, va.

I ella se li tira a sobre i li fica la llengua a dins. Li engrapa el clatell de brau. Un ocell amb coll de brau, on s'és vist.

—Ja està. Continuem.

Ell s'ha quedat una mica desconcertat amb aquell instant de voracitat i una erecció l'ha agafat per sorpresa, però arrenca.

—¿Saps cap on hem de tirar, doncs?

Però no, ella no ho sap; el telèfon s'entesta a no mostrar-los el camí. Així que continuen a cegues amb la confiança una mica desinflada. La carretereta es va estretint i, de cop, ja no està asfaltada. Hauríem de girar cua i tornar a la civilització. I ell, que no, que té, aquí mateix hi ha un grupet de cases. I piu-piu, tiiiiit-tit.

Ja fa mitja hora que ronden. Cada cinc minuts, tenim algun petó ansiolític i una mà al genoll, frega que frega la bola endevinatòria d'os i de sang.

—Em sento una mica burro, perdut aquí al mig. No pot ser tan complicat, no?

Debaten si recular, però temen que a les fosques podrien agafar una bifurcació que no toca, i en lloc d'anar a parar al principi encara s'emmerdarien més. Estan d'acord, val més seguir endavant: no poden triar gaire a arribar a algun lloc civilitzat. ¿T'imagines que hem de passar la nit al cotxe?, fa el Bruel.

—Au, va, ara no diguis animalades, tu!

I a la fi es posa a nevar, el cel caient a trossos, el cel esllavissant-se, la llar de foc cada vegada més lluny, o més a prop, ni ho saben, perquè quan et perds ja no saps si t'allunyes o t'apropes. La follada imaginada que crepitaria com la llenya, amb els cossos espetegant, potser l'hauran de reservar per a un altre dia i s'hauran de conformar amb una follada real i desesperada per deixar de sentir el fred i la ràbia d'haver-se perdut com dos idiotes.

Quan els camins es facin intransitables, consideraran la possibilitat absurda de continuar a peu. O de

cop, un mòbil agafarà cobertura i trucaran als bombers, o a la Cornella —¿i tu per què tens el seu telèfon?—, i no trigarán a rescatar-los, tot i que potser no, perquè el país, ja se sap, sempre es col·lapsa amb les nevades. O deixarà de nevar de seguida i aviat trobaran una carretera asfaltada, potser fins i tot hauran anat a parar just a la llar de foc somiada i podran riure's tota la nit, qui sap si tota la vida, de l'ansia que han passat.

Tantes coses podrien donar-se.

Se'ls podria acabar la gasolina. O un mussol se'ls podria plantar al capó i els fitaria amb ullots afamats, com si ells fossin ratolins de camp, i no ocells. Com si un mussol fos capaç de devorar un dinosaure. I podrien delirar de fred i sentir que el mussol ulula paraules: «Si un dia et perds, no et moguis de lloc, que ja t'ho deia ta mare. És cec qui no hi vol veure. Un ocell sord és ocell mort si no pot avançar-se als depredadors».

Però petons. Això segur, tant sí com no, es faran petons. Petons amb llengua.

Fins podria ser que les circumstàncies els haguessin salvat la vida de la llar de foc sutjosa que s'hauria incendiat i els hauria calcinat mentre dormien. Però no ho sabrien. A sobre no ho sabrien, i es queixarien de la neu i la desconeguda.

Tantes possibilitats, tants futurs!

I mira que semblava fàcil. Autopista, la pausa a les garites de peatge tarongíssimes —el temps just de fi-

car la llengua entre els llavis de l'altre i tornar a arrencar—, carreteres, la plana espantosa de tan verda. A l'hivern la llum és més blanca, sí, però les nits també són més negres.